

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny **(2034)**

Wspólne posiedzenie
Komisji Ustawodawczej (379.)
oraz Komisji Rodziny
i Polityki Społecznej (183.)
w dniu 24 lutego 2011 r.

VII kadencja

Porządek obrad:

1. Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (druk senacki nr 1011).
2. Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy (druk senacki nr 994).
3. Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk senacki nr 992).

(Początek posiedzenia o godzinie 15 minut 38)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Komisji Rodziny i Polityki Społecznej Mieczysław Augustyn)

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Proszę państwa, rozpoczynamy posiedzenie połączonych Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Rodziny i Polityki Społecznej.

Będziemy rozpatrywać trzy projekty ustaw: projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy.

(Rozmowy na sali)

Są to inicjatywy komisji, czy jest więc ktoś, kto będzie reprezentował Komisję Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, czy też poprosimy panią legislator o kilka słów wprowadzenia w kwestii projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych?

Bardzo proszę, Pani Mecenass.

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Katarzyna Konieczko:**

Katarzyna Konieczko, Biuro Legislacyjne.

(Rozmowy na sali)

Pragnę przypomnieć, że wyrokiem...

(Rozmowy na sali)

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Proszę już o koncentrację.

Bardzo proszę, Pani Mecenass, zacząć jeszcze raz.

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Katarzyna Konieczko:**

Chciałabym przypomnieć, że wyrokiem wydanym w dniu 26 maja 2010 r. w sprawie o sygnaturze akt P 29/08 Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytu-

cyjność art. 24 ust. 7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W związku z tym, że powołana jednostka redakcyjna utraciła moc obowiązującą, Komisja Ustawodawcza wystąpiła do marszałka Senatu z projektem realizującym wyrok Trybunału Konstytucyjnego i przywracającym w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych regulację, która stanowi o tym, iż nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie lat dziesięciu. Chciałabym przypomnieć, że istota wyroku Trybunału Konstytucyjnego sprowadzała się do tego, że wcześniej zawarte w ustawie przedawnienie pięcioletnie było nierównym traktowaniem...

(Rozmowy na sali)

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Państwo Senatorowie, naprawdę, proszę o spokój, bo inaczej posiedzenie komisji się przedłuży.

Bardzo proszę.

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Katarzyna Konieczko:**

To przedawnienie pięcioletnie prowadziło do nierównego traktowania płatnika składek w porównaniu z ZUS, którego roszczenia w stosunku do tegoż płatnika przedawniały się po upływie lat dziesięciu. Trybunał Konstytucyjny zwrócił też uwagę na inne niedostatki regulacji ustawowej, które stawiały płatnika składek w gorszej sytuacji aniżeli ZUS. Chodzi tu w szczególności o brak instytucji zawieszenia przedawnienia, a także opóźnienia przedawnienia.

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego ta nierówność zaznaczała się nie tylko na linii ZUS – płatnik składek, ale jednocześnie płatnicy składek byli różnicowani, albowiem obowiązująca regulacja przewidywała możliwość rozliczenia nienależnie opłaconych składek przez płatników, którzy nadal byli zobowiązani stosunkiem ubezpieczeniowym, zaś tacy, którzy już tracili status płatnika składek, nie mogli dokonać takiego rozliczenia, a tym samym po upływie przedawnienia tracili jakiegokolwiek roszczenia w stosunku do ZUS.

W związku z tym zaproponowaliśmy wprowadzenie do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ust. 7a w art. 24, który będzie stanowił o tym, iż nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie lat dziesięciu. Jednocześnie, realizując wskazania Trybunału Konstytucyjnego, proponujemy odesłać odpowiednio do stosowania ust. 5b, 5e i ust. 6 tego samego artykułu, co spowoduje, że przedawnienie będzie podlegało zawieszeniu wtedy, kiedy nastąpią określone w tych przepisach zdarzenia. Projekt zawiera także przepis art. 2, w którym mowa jest o tym, iż składki, których termin zwrotu jeszcze nie upłynął do dnia wejścia w życie ustawy, będą podlegały dłuższemu, dziesięcioletniemu przedawnieniu. Dziękuję.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję.

Poproszę o opinię przedstawicieli rządu.

Witam pana ministra – nie mam listy przedstawicieli rządu, ale oczywiście go poznaję – Marka Buciora. Bardzo serdecznie witam go wraz ze współpracownikami. Oddaję panu głos. Pozostałych przedstawicieli rządu powitam, jak lista do mnie dotrze. Bardzo proszę.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Marek Bucior:

Panie Przewodniczący! Panie i Panowie Senatorowie!

Popieramy to przedłożenie. I właściwie na tym mógłbym skończyć całe wystąpienie. Chciałbym jednak dodać coś, co wiąże się już nie z samym przedłożeniem, a z tym, że w tej samej sprawie, w sprawie tego wyroku Trybunału Konstytucyjnego prace toczą się również w Sejmie i dotyczą one druku nr 3753, czyli projektu przedłożonego przez rząd, i jest to również zmiana ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw. Z pewnymi różnicami, ale generalnie podobnie, też realizujemy wyrok Trybunału Konstytucyjnego. Odkonstytucyjnie odbyło się drugie czytanie projektu ustawy, zostały zgłoszone poprawki, czekamy na posiedzenie komisji, a następnie na trzecie czytanie. To jest ta zasadnicza informacja, którą jestem państwu winien, że prace nad tą ustawą rządową są już dość zaawansowane. Dziękuję.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję.

Szanowni Państwo, zawsze mieliśmy zasadę, że pracowaliśmy w Senacie nad zgłoszonymi projektami, a potem te projekty mogą spotkać się w komisjach sejmowych z projektami rządowymi czy poselskimi i na pewno z kompromisu wyjdzie najlepsze rozwiązanie.

Bardzo proszę, kto chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Skoro nie ma chętnych, przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem tego projektu? Proszę o podniesienie ręki. (10)

Kto jest przeciwny? (0)

Czy ktoś się wstrzymał? (0)

Stwierdzam, że komisje przyjęły projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do tej pory upoważniony był senator...

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Marek Bucior:

Przepraszam, mówimy o ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Omówiliśmy projekty zmian w innej kolejności.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Przepraszam, oczywiście.

(Rozmowy na sali)

Pomyliłem się. Państwo senatorowie, rozumiem...

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Dziękuję bardzo.

(Głosy z sali: Wiemy, nad czym głosowaliśmy.)

(Głos z sali: Nic się nie stało, Panie Przewodniczący...)

Pan senator Trzeciński był do tej pory upoważniony do reprezentowania Senatu.

Nie ma go, nie mogę go zatem o to zapytać...

(Wypowiedzi w tle nagrania)

(Głos z sali: Dlaczego?)

Proszę?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Przede wszystkim powinienem go zapytać, czy chce.

(Głos z sali: Zgodzi się.)

(Głos z sali: On jest przedstawicielem wnioskodawców.)

On jest przedstawicielem...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

I pozostaje, tak?

(Głos z sali: Tak.)

To dobrze, sprawę mamy rozstrzygniętą.

Wobec tego teraz przystąpimy do rozpatrzenia projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

To jest projekt wniesiony przez Komisję Praw Człowieka, Praworządności i Petycji. Reprezentantem wnioskodawców jest senator Jan Rulewski.

Czy pan senator przedstawi tę ustawę? Bardzo proszę.

Senator Jan Rulewski:

Pozwolę sobie na pewien skrót, ponieważ większość z nas ustawę zna. Dotyczy ona osób, które po 1956 r. straciły pracę i z tej racji, mimo że były to fakty powszechnie znane i udokumentowane, uzyskiwały w świadczeniach emerytalnych wskaźnik...

(Rozmowy na sali)

Kolego Kogut, to kolegi dotyczy, ja wiem, że kolega to zna, ale...

Te osoby uzyskiwały świadczenia emerytalne, których wskaźnik wynikał czy algorytm wynikał z naliczania emerytury związany ze stażem pracy był kształtowany na poziomie 0,7, czyli jak dla urlopowanego pracownika czy pozostającego na urlopie bezpłatnym. To oczywiście ludzi prześladowanych dyskryminowało, byli dyskryminowani zarówno poprzez fakt prześladowań, jak i przez naliczanie im mniejszej emerytury.

Ustawa zmierza do naprawy tej krzywdy w ten sposób, że chce zadośćuczynić krzywdzie, jednak nie w pełny sposób ze względu na trudności budżetowe. Proponuje się, aby uznać, że te osoby jak gdyby pracowały, jednak zmienione świadczenie byłoby wyliczane dopiero w momencie wejścia ustawy.

Wnioskodawcami byli pewien senator oraz grupa działaczy „Solidarności”.

(Senator Stanisław Kogut: Jan Rulewski.)

Proszę nie przeszkadzać, Panie Senatorze, gada pan bezustannie.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo.

Może najpierw poproszę o opinię Biuro Legislacyjne. Proszę bardzo.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Bożena Langner:**

Z legislacyjnego punktu widzenia ten projekt może zostać przyjęty. Wchodząc zaś bardziej systemowo i analitycznie w uregulowania systemu ubezpieczeń społecznych, trzeba powiedzieć, że jest to pewna materia do rozważenia. Dziękuję.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo.

Proszę przedstawiciela Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej o opinię właśnie pod tym drugim kątem.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Marek Bucior:**

Jest to nasze stanowisko, a może raczej są to pewne pytania ze strony Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, bo trzeba pamiętać, że stanowisko rządu będzie przygotowane dopiero wtedy, kiedy ten druk trafi do Sejmu, gdyż wtedy nastąpi procedura przygotowania stanowiska rządu.

My obecnie – może zacznę od części końcowej, a więc oceny skutków regulacji pod względem finansowym – próbujemy oszacować to rozwiązanie i czekamy na stanowisko ministra finansów. To pewnie jakąś chwilę potrwa i na tym tę kwestię chciałbym zakończyć.

Jeśli chodzi o stronę merytoryczną, to chciałabym zwrócić uwagę na to, że projekt dotyczy osób, które są całkowicie w starym systemie emerytalnym, ale również i tych, które są w nowym systemie emerytalnym, ze względu na to, że tym z kolei osobom jest wyliczany kapitał początkowy i wyliczaniu tego kapitału początkowego są uwzględniane okresy składkowe i nieskładkowe. Mamy wyszczególnione okresy składkowe i nieskładkowe i ten okres, o którym mówi pan senator Rulewski, w dotychczasowym stanie prawnym jest zaliczany do okresów nieskładkowych w zakresie nie dłuższym niż pięcioletni okres niewykonywania pracy w okresie przed dniem 4 czerwca 1989 r. na skutek represji politycznych. Obecnie, zgodnie z projektem, proponuje się ten okres przesunąć do okresów składkowych, co oznacza również, że de facto w zakresie okresów dotyczących represji czy kombatantstwa proponuje się jego zrównanie z na przykład okresem osadzenia w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania albo bez wyroku po dniu 31 grudnia 1956 r. za działalność polityczną. To jest ten pierwszy okres składkowy, który mamy, z takiej dość podobnej kategorii. Jako drugi taki okres wskazalibyśmy zapewne okres świadczenia pracy po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r. Trzecim takim okresem byłby prawdopodobnie okres internowania na podstawie art. 42 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym.

Dlaczego je wymieniam? Bo chcę podkreślić, że to są dwie kategorie okresów i do tych okresów składkowych przenosimy ten jeden okres niewykonywania pracy przed 4 czerwca 1989 r. Chciałbym się zapytać: co jest przesłanką przesunięcia tego okresu do okresów składkowych? To jest dla ministerstwa istotna kwestia, ponieważ będziemy szykować stanowisko rządu na etapie prac sejmowych, więc chcielibyśmy poznać przesłanki, którymi się państwo kierują. Jest to projekt senacki, w związku z tym Senat zdecyduje, czy przyjmuje to rozwiązanie, czy widzi jakieś inne, ale chcielibyśmy być świadomi przesłanek. O to przede wszystkim chciałem zapytać. Dziękuję.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Czy pan senator chciałby w imieniu wnioskodawców odnieść się do tych pytań czy prośb o wyjaśnienie?

Senator Jan Rulewski:

Najpierw o drobiazgu. Internowania właściwie tu nie przewidziano, chyba że osoba internowana nie była zatrudniona. Osoba internowana otrzymywała wynagrodzenie i to wynagrodzenie było oskładkowane. Ale to drobiazg.

Przesłanką tej inicjatywy jest fakt, że władze komunistyczne stosowały represje w postaci zwolnienia, często nawet dyscyplinarnego, z pracy. To było środkiem represji. Później oczywiście mogły następować jeszcze inne represje. Można przytoczyć jeden ich przykład: jak wiadomo, zmilitaryzowano wiele zakładów pracy, w tym kopalnie, i ostrzeżono, że bojkot pracy w sobotę, nieprzyjście do pracy w sobotę wiąże się z natychmiastowym zwolnieniem dyscyplinarnym, a ponieważ był to zakład zmilitaryzowany, to dodatkowo groziła bądź była nakładana sankcja więzienia za opuszczenie stanowiska pracy. I to jest tą przesłanką: dyskryminacja.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo.

Kto jeszcze chciałby zabrać głos w tej sprawie? Państwo senatorowie, goście? Są przedstawiciele Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Prokuraturii Generalnej, inne osoby...

Pan Minister, bardzo proszę.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Marek Bucior:**

Rozumiem, że wiadome jest, że istnieje stanowisko ministra pracy, zresztą realizowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, o przywróceniu praw pracowniczych osobom pozbawionych zatrudnienia za działalność związkową. Zgodnie z tym stanowiskiem z 2002 r. okres niewykonywania pracy przez taką osobę, która została przywrócona do pracy, jest traktowany jako okres zatrudnienia, jako okres składkowy. Możliwe więc, że jeśli tu chodzi o tę grupę przyczyn, to po prostu mamy tę kwestię już rozwiązaną.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Bardzo proszę, Panie Senatorze.

Senator Jan Rulewski:

Istotnie... (*wypowiedź poza mikrofonem*) ...uznaje okresy prześladowań, w tym przez zwolnienie z pracy, o ile będzie wykazany związek tegoż zwolnionego, prześladowanego z zakładem pracy, przy czym ten związek jest określony pośrednio. Innymi słowy, jeżeli działał on w strukturach związkowych, przyjmuje się, że miał kontakt z zakładem pracy. I rzeczywiście urząd do spraw kombatantów uznaje taką sytuację, bo na takiej podstawie występuje, że jeśli jakaś komisja zakładowa czy inna struktura wskaże, że ta osoba płaciła składki – oczywiście w tamtych warunkach nielegalnie – to uznaje się, że ona pozostawała w nieformalnym stosunku pracy. Z tej racji urząd do spraw kombatantów w przypadku, jak pamiętam, siedmiuset wniosków – bo to się odbywa wszystko na wniosek, nie automatycznie – uznawał, że ta osoba pracowała, i w związku z tym przyznawano jej wskaźnik przeliczeniowy za lata pracy wynoszący 1,3.

Jeśli pojawiły się osoby, które nie udowodniły opłacania składek, bądź nie było świadków, co było normalne, naturalne, bo przecież to wszystko odbywało się pod stołem, to uznawano, że te osoby nie miały kontaktu z zakładem pracy, z którego je zwolniono, i w związku z tym roszczenie uznawano jedynie w części wynikającej z algorytmu 0,7. Przypominam, że jeszcze do niedawna – dopóki ustawa ubecka nie przeszła – ubecy, w tamtym czasie ścigający opozycjonistów, dostawali wskaźnik 2,3 z tytułu aktywności zawodowej.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo. Rozumiemy, że to dotyczy tylko części...

(*Senator Jan Rulewski: Części, tak.*)

...tych siedmiuset wnioskodawców.

Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Skoro nie ma zgłoszeń, przystępujemy do głosowania.

(*Rozmowy na sali*)

Kto jest za...

Przepraszam, pan senator Kogut głosuje, czy chce zabrać głos?

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Głosuje.

Przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem tego projektu? Proszę o podniesienie ręki. (10)

(*Głos z sali: Bez poprawek?*)

Bez. Nie było zgłoszonych poprawek.

Kto jest przeciwny? (0)

Czy ktoś się wstrzymał? (0)

Stwierdzam, że projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został przyjęty jednogłośnie.

Upoważniony do reprezentowania komisji był pan senator Rulewski. Myślę, że tak pozostanie, Panie Senatorze?

(*Senator Jan Rulewski: Tak.*)

Dziękuję bardzo.

(Rozmowy na sali)

(Głos z sali: Cicho, cicho.)

Teraz przystępujemy do pierwszego czytania ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy.

Projekt został wniesiony przez Komisję Ustawodawczą w wyniku wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

(Rozmowy na sali)

Do reprezentowania upoważniona jest pani senator Grażyna Sztark, ale ponieważ jej nie ma, poproszę przedstawiciela Biura Legislacyjnego o przedstawienie istoty projektu.

(Rozmowy na sali)

Proszę bardzo.

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Katarzyna Konieczko:**

Katarzyna Konieczko...

(Rozmowy na sali)

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Proszę o chwilę spokoju.

(Głos z sali: Proszę o spokój, no i trochę dyscypliny!)

Czy też państwo życzyście sobie przerwę?

(Głosy z sali: Nie.)

To bardzo proszę o spokój.

Proszę uprzejmie.

(Senator Leon Kieres: Projekt już był zaprezentowany przez panią marszałek.)

(Rozmowy na sali)

Bardzo krótko proszę, żeby senatorowie mogli się zorientować, który projekt omawiamy, bo był on już rzeczywiście zaprezentowany.

(Senator Piotr Zientarski: Był, tak.)

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Katarzyna Konieczko:**

Katarzyna Konieczko, Biuro Legislacyjne.

Krótko przypomnę, że projekt z druku nr 994 realizuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 lipca 2010 r., wydany w sprawie P 4/10, w którym Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność przepisu art. 50 §3 kodeksu pracy w zakresie, w jakim pomija prawo pracownika znajdującego się pod ochroną szczególną, przewidzianą w ustawie o związkach zawodowych, do zgłoszenia tak zwanego żądania restytucyjnego, czyli żądania przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach w razie wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas określony z naruszeniem przepisów o tej ochronie szczególnej.

Trybunał Konstytucyjny uznał, że rozwiązanie, które ogranicza się do możliwość zgłoszenia przez działacza związkowego jedynie roszczenia odszkodowawczego, jest niekonstytucyjne z dwóch względów. Przede wszystkim narusza wolność związkową zagwarantowaną w art. 59 ust. 1, będącą jednocześnie zasadą ustrojową, o której mowa w art. 12 konstytucji. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że działacze związkowi będą mieli możliwość realizowania swoich zadań i idei tylko wtedy, kiedy w razie bezprawnego wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas określony będą mogli zgłaszać nie tylko roszczenia odszkodowawcze chroniące interes majątkowy, ale również roszczenia o przywrócenie do pracy, z uwagi na to, że tylko trwałość stosunku pracy pozwala im na realizację zadań w ramach związku zawodowego. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny zauważył, że ograniczenie, które jest w kodeksie pracy jest nieproporcjonalne.

W związku z tym Senat proponuje przyznanie pracownikom obu roszczeń. Dziękuję.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję, Pani Mecenas.

Proszę o stanowisko rządu.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Marek Bucior: Przekażę głos pani dyrektor Anicie Gwarek, zastępcy dyrektora Departamentu Prawa Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.)

Oddajemy pani głos.

**Zastępca Dyrektora Departamentu Prawa Pracy
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
Anita Gwarek:**

Dzień dobry.

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Rozumiem, że też ma być krótko?

(Przewodniczący Mieczysław Augustyn: Krótko.)

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Opinia ministra pracy zmierza do tego, aby szanowna komisja rozważyła inny sposób realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego – nie poprzez zmianę kodeksu pracy, tylko poprzez zmianę ustawy o związkach zawodowych. Można przytoczyć kilka argumentów przemawiających za taką propozycją, ja powiem o dwóch, wydaje się, że najważniejszych.

Pierwszym argumentem było to, o czym wspomniała pani z Biura Legislacyjnego, że Trybunał Konstytucyjny orzekł niezgodność art. 50 §3 kodeksu pracy z Konstytucją. Powodem uznania niekonstytucyjności tego przepisu nie jest zbyt wąski zakres wyjątków, który znalazł się w art. 50 §5, a który szanowna komisja proponuje znowelizować. W swoim uzasadnieniu Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że nie chodzi o rozszerzenie tych wyjątków, które znajdują się już w kodeksie pracy. Trybunał Konstytucyjny podkreślał wyjątkowy charakter tego przepisu, który dotyczy pracowników korzystających z uprawnień rodzicielskich. I to jest pierwszy argument, czyli że rozszerzenie tych wyjątków nie było powodem uznania niekonstytucyjności tego przepisu.

Drugi argument ministerstwa pracy jest taki, że ochrona stosunku pracy działaczy związkowych wynika z odrębnej ustawy, jest to szczególna ochrona przewidziana w ustawie o związkach zawodowych. W związku z tym, naszym zdaniem, roszczenia w tym zakresie są elementem tej ochrony i powinny znaleźć się właśnie w tej odrębnej ustawie. W kodeksie pracy znajduje się wyjątek dotyczący tej grupy pracowników, która jest chroniona na podstawie przepisów kodeksu pracy. To na razie wszystko. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś chciałby się odnieść do tych słów?

Bardzo proszę, pan senator Kieres i następnie pan senator Rulewski.

Senator Leon Kieres:

Propozycja ministerstwa, bo rozumiem, że pani mecenas wystąpiła w imieniu pana ministra – nie przesądzam o jej wartości, w gruncie rzeczy znaczące racje leżą u podstaw pani argumentacji – jednak stawia nas w trochę trudnej sytuacji. Pani Mecenas, my wykonujemy wyrok Trybunału Konstytucyjnego i zgodnie z naszym regulaminem powinniśmy się odnieść do jego orzeczenia. Czy nie jest tak, że gdybyśmy się przychyliłi do stanowiska ministerstwa, to powinniśmy wygasic tę inicjatywę i rozpocząć nową?

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Pan senator pozwoli, że...

(Senator Jan Rulewski: Tak, tak.)

Skoro było pytanie do Biura Legislacyjnego, do państwa mecenasów, to najpierw poprosimy o odpowiedź, a potem panu oddam głos.

Proszę uprzejmie.

(Senator Leon Kieres: Czy możemy złożyć wniosek o wprowadzenie poprawki do tej inicjatywy polegającej na usunięciu nowelizacji kodeksu pracy i wprowadzeniu przepisu nowelizującego ustawę o związkach zawodowych?)

(Głos z sali: Tak.)

(Wypowiedź poza mikrofonem)

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Katarzyna Konieczko:**

Jeśli mogę, jeszcze dwa słowa komentarza do tego, co usłyszeliśmy ze strony ministerstwa. Zasadniczo możemy powiedzieć, że propozycja przedstawiona w opinii ministerstwa również wykonuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego. Chciałabym jednak zwrócić uwagę na dwie sprawy.

Po pierwsze, ta propozycja nie będzie do końca zgodna z zasadami techniki legislacyjnej, zwłaszcza z §23 ust. 3, który mówi, że jeżeli w jednym przepisie mamy zasadę, to wyjątek od takiej zasady powinien być bezpośrednio pod nim, w kolejnym przepisie.

(Senator Leon Kieres: Tak jest.)

To jest pierwszy argument na rzecz naszego projektu.

Drugi argument jest następujący. Trybunał Konstytucyjny faktycznie stwierdza, że jego celem nie jest mnożenie wyjątków na gruncie kodeksu pracy, ale jednocześnie chciałabym zauważyć, że to, co robi Trybunał Konstytucyjny tym orzeczeniem...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

...to jest już jednak wyjątek, prawda?

(Senator Leon Kieres: Wyjątek, wyjątek.)

Wydaje mi się, że tę wypowiedź Trybunału Konstytucyjnego należy rozumieć w takim sensie, że Trybunał Konstytucyjny, orzekając na gruncie art. 50 §3 kodeksu pracy, zaznacza, że jego wypowiedź nie może oznaczać, iż w przypadku zaskarżenia innego przepisu tego kodeksu orzeczenie będzie takie samo. Mówiąc prościej: gdyby kontroli Trybunału Konstytucyjnego został poddany przepis art. 50 §5, w którym właśnie mamy owe wyjątki uzasadnione szczególnymi względami – względy ochrony rodziny czy też w szczególności kobiet w ciąży, pracownika-ojca itd. – lub gdyby, powiedzmy, pracownik, który jest szczególnie chroniony na podstawie ustawy o informowaniu pracowników, zgłosił podobne zarzuty, że nie jest objęty wyjątkiem, to nie moglibyśmy powiedzieć, że Trybunał Konstytucyjny orzeknie tak samo. Ja w ten sposób rozumiem to zastrzeżenie. Trybunał Konstytucyjny wprowadza wyjątek ze względu na szczególną wartość, jaką w tym przypadku jest wolność zrzeszania się, wolność związkowa.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że to są argumenty za pozostaniem przy tym rozwiązaniu.

Bardzo proszę, Panie Senatorze.

Senator Jan Rulewski:

Ja również jestem za nim. Trybunał Konstytucyjny wskazał jedną sprzeczność i uwidoczniał to szczególnie w odniesieniu do kodeksu pracy. Ustawa o związkach zawodowych wprowadza zasadę ochrony działacza związkowego, zaś kodeks uszczegóławia to do wielu przypadków. W związku z tym uważam, że to jednak w kodeksie pracy powinna być zmiana. Jest to jednocześnie delikatna sprawa polityczna, bowiem otwarcie ustawy o związkach zawodowych może wywołać reperkusje społeczne.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo.

To są poważne argumenty.

Czy ktoś chciałby jeszcze zabrać głos w tej sprawie?

**Zastępca Dyrektora Departamentu Prawa Pracy
w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej**

Anita Gwarek:

Jeszcze jedno słówko, Panie Przewodniczący, chciałabym...

(Przewodniczący Mieczysław Augustyn: Ale słówko.)

Dobrze, słówko. Mielibyśmy naprawdę drobne uwagi natury legislacyjnej odnośnie do tego brzmienia ustawy, które zostało zaproponowane przez komisję. Czy pan przewodniczący pozwoli przedstawić...

(Przewodniczący Mieczysław Augustyn: Proszę uprzejmie.)

By łatwiej było uchwycić naszą propozycję, po prostu ją odczytam, gdyż jest to kwestia wyłącznie brzmienia przepisu. §5 brzmiałby: „Przepisu §3 nie stosuje się w razie wypowiedzenia umowy o pracę pracownicy w okresie ciąży lub urlopu macierzyńskiego, pracownikowi-ojcu wychowującemu dziecko w okresie korzystania z urlopu macierzyńskiego, a także pracownikowi – i tutaj jest pewna korekta – w okresie korzystania z ochrony stosunku pracy na podstawie przepisów o związkach zawodowych. W tych przypadkach stosuje się odpowiednio przepisy art. 45.”

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję.

Jaka jest opinia Biura Legislacyjnego w tej kwestii?

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Maciej Telec:**

Jest to korekta legislacyjna, wydaje się, że ona czyni ten przepis doskonalszym.

Przewodniczący Mieczysław Augustyn:

Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze jakieś głosy w tej sprawie?

Skoro nie ma, przystępujemy do głosowania.

(Senator Leon Kieres: Poprawkę ktoś musi przejąć.)

Ano tak, przepraszam. Przejmuję tę poprawkę i od niej zaczniemy.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki w brzmieniu, które przed chwilą zostało przytoczone? (10)

Dziękuję. Stwierdzam, że poprawka została przyjęta jednogłośnie.

Kto jest zatem za przyjęciem całego projektu? Proszę o podniesienie ręki. (10)

Dziękuję.

Stwierdzam, że ustawa została przyjęta jednogłośnie.

Pani senator Grażyna Sztark wyrażała wolę reprezentowania naszych komisji. Czy państwo są przeciwni? Nie. Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie.

Dziękuję wszystkim.

(Koniec posiedzenia o godzinie 16 minut 11)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 6 egz.

ISSN 1643-2851